

Et usikkert felt

Terje Galtung
psykolog

Barnesakkyndige blir tillagt stor grad av etterrettelighet og kompetanse. Da må vi også være åpne for å bli kikket i kortene

DEBATT: BARNEFAGLIG SAKKYNDIGHET

Psykologtidsskriftet intervjuet i juni de erfarne sakkyndige Espen Walstad og Olof Gøtestam. Psykologene tok til motmæle mot NRKs fremstilling av sakkyndige psykologers arbeid og mener sakkyndige blir mistenkeliggjort. Når mediene fordreier virkeligheten i barnevernsfeltet blir fordreid, er det sårbare barn som må ta konsekvensene, mener de.

I mai-nummeret av Tidsskriftet lot Walstad og Gøtestam seg intervju om arbeidet som sakkyndige. Bakgrunnen er medias – konkret NRK Brennpunkts – kritiske vinkling av sakkyndiges arbeid. Intervjuet har dessverre den svakhet at det blander sammen to ulike fenomener:

- 1. Det er mange barn som samfunnet lar leve altfor lenge sammen med sine omsorgssviktende foreldre før en høyst påkrevd omsorgsovertakelse blir gjennomført.
- 2. Sakkyndiges – ofte psykologers – arbeid blir utsatt for kritisk oppmerksomhet, ofte med konkrete eksempler og uheldige vinklinger.

Det første har de to kollegene helt rett i. Mer eller mindre kjent for samfunnets mange hjelpere og privatpersoner lider mange barn gjennom måneder og viktige barneår med foreldre som på ulike måter svikter sine foreldreoppgaver. Det å skille foreldre og barn fra hverandre er det mest alvorlige inngrep samfunnet kan gjøre overfor barn. Mange vil unngå å medvirke til det, selv om de vet at barnet har det vondt. Gøtestam og Walstad uttrykte bekymring for at unnlatelser med å gripe inn overfor barn vil kunne øke med slike skjeve framstillinger av sakkyndige i media.

En tillitskamp

Jeg mener at det er ytterst viktig at disse to temaene ikke blandes sammen. Vi må aldri kunne oppfattes som at vi bruker prinsippet om «barnets beste» til å forsvare/ unnskyld halvgodt arbeid. Derfor må vi alltid stille oss åpne for å bli belyst med mer eller mindre saklige vinklinger og problemstillinger. Vi må kunne svare saklig på tendensiøse spørsmål. Disse kravene forsterkes av det Gøtestam og Walstad uttrykker om hvor viktig den sakkyndiges vitneprov er i disse sakene. Vi blir tillagt stor grad av etterrettelighet og kompetanse, og da må vi la oss bli kikket i kortene. Kampen om fortsatt tillit må kjempes hver dag i hver sak ved at vi selv tydeliggjør med beskrivelser og analyser hvordan et barns livssituasjon er.

NPFs tidligere standpunkt om at psykologer skulle slippe å gi en egenerklæring om sine oppdragsgivere, er et godt eksempel på at det med tyngde kan fremmes spørsmål om vi har noe å skjule. Heldigvis har NPF endret sitt standpunkt om dette.

Når det gjelder habilitet, mener jeg det mer er et spørsmål om i hvilken grad partene kan ha grunn til å oppfatte meg som inhabil, enn hva jeg selv mener om det. Det er viktig at det ikke kan reises tvil om den sakkyndiges habilitet. De skal mer enn oss måtte leve med beslutningene i årene framover.

Psykologifaget er dessverre ikke så eksakt at vi kan være absolutt sikre i våre konklusjoner i den enkelte sak. Jeg er enig med Gøtestam og Walstad i deres siste hjertesukk om at det nok er for mye synsing også i sakkyndiges vurderinger. Etter at vi har utredet saken grundig og skikkelig, foretatt de mulige avveininger, må vi også stå fram med den rest-usikkerhet som finnes i saken. Våre konklusjoner må tydeliggjøre all den usikkerhet som er der. Da kan det selvsagt bli vanskeligere å treffe beslutninger, men så vondt og vanskelig må vi leve med at denne virksomheten er. Ydmykhet overfor fagets begrensninger og menneskers kompleksitet må vi aldri gi avkall på.